

REFERAT MARKEDSFORUM 15.- 16.06.2022

TIL STEDE:

René Osaland Muis – Kolumbus AS
Terje Øen – Kolumbus AS
Christoph Bierbaum – Skyss, Vestland fylkeskommune
Torunn Ouff Olsen – VKT og FARTE, Vestfold og Telemark fylkeskommune
Silje Nerland Sættem – FRAM, Møre og Romsdals fylkeskommune
Stina Stenseth – Innlandstrafikk, Innlandet fylkeskommune
Steffen Wiger Brattøy - Ruter As
Christian Tørriseng - AtB As
Vegard Kvam Susegg – AtB As
Kjersti Aune – ATB As
Kristin Løvsland – Ruter As
Gunn Marit Brattabø – Ruter As
Terje Magnussen – Troms fylkestrafikk, Troms og Finnmark FK
Steffen Hopen – Snelandia – Troms og Finnmark FK
Frode Sander Haug – Troms fylkestrafikk, Troms og Finnmark FK
Marit Hind – Troms fylkestrafikk, Troms og Finnmark FK
Jørgen Hansen – Skyss, Vestland fylkeskommune
Shahnaz Khani – Innlandstrafikk, Innlandet Fylkeskommune
Espen Haugland Eikevoll – AKT, Agder fylkeskommune
Harald Eide – AKT, Agder fylkeskommune
Kjersti Sivertsen, FRAM, Møre og Romsdals fylkeskommune
Helene Heggheim – ATB delvis

SEKRETARIAT: Elisabeth H. Berge (referent) fra Kollektivtrafikkforeningen

STED: Trondheim

TIDSPUNKT: 15.-16.06.2022 12.00 – 16.45 / 09.00 – 14.00

OBS: Husk «Kompetanseområde for medlemmer» på nettsiden vår:

<https://kollektivtrafikk.no/kompetanseomrade-for-medlemmer/>

Passord: kollektivkompetanse

VELKOMMEN

Christian Tørriseng, leder Økonomiforum, ønsket velkommen.

VELKOMMEN TIL ATB – Se presentasjon på Workplace

Christian Tørriseng Økonomisjef i AtB presenterte AtB. Vi fikk god innsikt i AtBs som mobilitetsselskaps visjoner og strategi samt oppbygging. Økonomien i AtB, pågående store anskaffelsesprosjekter, andre prosjekter som «Bare muligheter». Trender utvikling, mobilitet i Trøndelag. Vi: **deresammen**

- Positiv passasjervekst hittils i år over hele fylket
- Gode leveranser gir fornøyde kunder
  - o Stabil høy kundetilfredshet totalt
- 2021 – er regnskap i balanse. Bygging av buffer, viktig i en periode fremover med stor usikkerhet.
  - o Årsresultat
  - o Egenkapital
  - o Ubenyttet tilskudd
  - o Miljøpakke 6MNOK , region 74 MNOK
  - o Gjennom pandemien, så har eier sikret finansiering ut året.
  - o Hvis 2022 var et normalår i tall: Se bilde
- Ufordringer:
  - o Presset økonomi i fylket – stram drift i AtB
  - o Økt kollektivbruk etter Korona – AtB trenger en hel høst/vinter uten restriksjoner for å konkludere.
  - o Drivstoffpriser og øvrig pris/renteutvikling
  - o Får vi midler tidlig nok til å sikre en grønn omstilling av mobilitetstilbudene i fylket?

MAKROØKONOMI OG AKTUELLE HENDELSER I VERDENSØKONOMIEN

MAKROUTSIKTENE – Se presentasjonen på Workplace

v/Frank Jullum, sjefsøkonom Danske Bank holdt et interessant innlegg som inspirerte og ga god faglig innsikt.

Spørsmål:

Kompensasjon inn mot vår bransje?

Svar: Løsningen:

- o endringer i anbudene
- o Høyere billettpriser

Prognose oljepriser ut 2022?

Svar: Oversender en oversikt – prognose

Tidsaspekt vedr. inflasjon:

Svar: Fremtidspriser ut mot slutten 2023 – totalt inflasjonen

HVORDAN PRISBEVEGELSER TREFFER ATB – Se presentasjonen på Workplace v/Vegard Kvam Susegg, business controller AtB

- AtBs kontrakter
- Eksponering i markedet
- Forsinkelser i reguleringer
- Indekstabeller fra SSB
  - o Oppsummert forventer AtB en ekstra prisøkning på 23MNOK i 2022

HVORDAN TREFFER DETTE TIDE AS? – Se presentasjonen på Workplace v/Roger Harketstad konsern direktør Tide AS, styreleder NHO Transport

- Økte energi- og drivstoffpriser startet 2021 og eskalerte etter invasjonen av Ukraina.
- Hva betyr økte energi- og drivstoffpriser for bransjen?
  - o En økning på 5 kr pr l
- Hva betyr dette for Tide?
  - o Per mai har Tide hatt en kostnadsøkning på 4% ift. Normal. 60% av kostnadsøkningen skyldes økte drivstoffpriser, resten skyldes en økning i drivstoffpriser og sykefravær pga Omikron.
- Frekvens – etterslep på godtgjørelsen er typisk 6. mnd.
- Frekvens – reguleringsformel
- Hva skjer med «kaken»?
  - o Når det er prissjokk på drivstoff, øker den relative kostnadsandelen. Når regulering gjøres basert på en del av årsgodtgjørelse, vil kakebiten på inntektsregulering ligge fas.
  - o Vektgrunnlag for regulering
  - o KPI – Estimert effekt på KPI Q3 til Q4 av støm kompensasjon private
  - o Regulering av elektrisitet – utfordringer
  - o Hva gjør våre naboland?
    - Sverige:
      - Part sammensatt Indexråd har tatt grep
      - Anbefaler hyppigere regulering av kostnader og forskuddsbetaling
    - DK: Månedlig prisregulering
      - Dynamisk vektig av kostnadselementer
    - Flere Europeiske land har innført avgiftskutt på drivstoff.
- Spørsmål: Hvordan møter regjeringen bransjens behov?
  - o Svar: Forstår behov for et lengre tidsløp. Vi må jobbe knallhard for å fremme bransjens behov fremover.
- Spørsmål: Prissikring?
  - o Svar: Sikringspriser på dagens nivå. Vanskelig valg. God indeksering bør ikke gi behov for sikring.

STATUS SSB EL-INDEKS – Se presentasjonen på Workplace v/Christoph Bierbaum, controller Skyss

- Bakgrunn for utviklingsarbeidet
  - o Behov i bransjen

- Dagens el-indeks i SSB bussindeks måler gjennomsnittlig spotpris på strøm
  - El-avgift og nettleie er ikke inkludert
- Nye busser i norske bussanbud fra og med 2025 vil mest sannsynlig være utelukkende el-busser
- SSB referansegruppemøte juni 2022
  - SSB vil i størst mulig grad basere den nye el-indeksen på eksisterende datakilder i SSB systemet (nettleie og avgift)
  - Vil inkludere el-avgift og nettleie
  - Vi differensiere spot kraftprisen etter prisregioner
  - SBB tilbys:
    - Nettleie indeks husholdninger (kvartalsvis indekser)
    - Nettleie transport og lagring (årlig)
- NHO Transport og KTF ekspertgruppemøte juni 2022
  - El-kraft spor per prisregion og El-avgift fra skatte etaten – ok
  - Gjennomsnittlig nettleie som foreslått – ikke greit
  - Nettleie skal studeres før det lages en formel for kostnadsspeiling
- Endring av indeks i løpende kontrakter
  -
- Spørsmål: KPI og El-indeks og strømstøtte. For å hensynta el-indeksen gjør Ruter endringer i alle kontrakter for å i hensyn ta El-indeksen.
-

INFORMASJON KOLLEKTIVTRAFIKKFORENINGEN – Se presentasjonen på Workplace v/Elisabeth H. Berge

- Minner om Kollektivkompetanse på www.kollektivtrafikk.no
  - *Hvordan sørge for at de folkevalgte i din region har oppdatert kunnskap om kollektivtrafikk og mobilitet som nøkkel til samfunnsutvikling?*
- Kollektivbarometeret:
  - Webinarer og workshops har vært avholdt våren 2022 for å øke kunnskap og nytteverdi av Kollektivbarometeret <https://kollektivtrafikk.no/arrangement/introduksjonskurs/>
  - Kollektivbarometeret er en befolkningsundersøkelse med over 17000 intervju og gjennomføres i alle landets fylker. Nå har vi 6 år med data, bruk dem! [Se sammenstillingen fra 2021 her.](#)
  - [Kollektivtrafikkforeningens Introduksjonskurs arrangeres 14.-15. september 2022](#)
-

ERFARINGSUTVEKSLING - RUNDE RUNDT BORDET: SUKSESSHISTORIE 3 MIN.

AKT

- Skoleskyss og kontroll ved hjelp av PWC: Får in alle data og sjekkes opp mot S-Skyss, beregner hvor mye dette bør koste, kommer opp i PowerBI. Oppdaget at det er mye som ikke ligger tilgjengelig. Skifte av ny operatør har skapt utfordringer, slik at mer av planleggingen må inn i AKT. Mulig bruk av SVIPP bakgrunnsystem.

- Regnskapsystemet til AKT ligget inn under fylkeskommunen. Oktober 2021 vurdert å ta over regnskapet. Tok 1,5 mnd fra bestemmelsen fra å ta over til dette var implementert fra 1. januar 2022. Teknisk ressurs for datasamling.

ATB

- Kvalitet og interkontroll i økonomiseksjonen etter revisors valuering av internkontroll. Kjørt prosjekt der vi har dokumentert prosesser, vurdert risiko, etablert kontroller/kjøreplaner, dokumentert at kontroller er gjennomført, revurdere risiko.
- Vedr revisjon

BRAKAR - ikke tilstede

FRAM

Budsjettprosessen: Tidlig i prosessen, hva det koster å realisere mål i fylkesmålene. Legge frem delmål for hvordan vi kan komme videre. Lagt frem for samferdselsutvalget, større forståelse for kostnadsrammene vi etterspurte. Lagt grunnlaget for en bedre budsjettprosess, tydeliggjøring.

INNLANDSTRAFIKK

Innlandet fylke et typisk skoleskyssfylke, ulikt håndtert i de tidligere fylkene. 3 pågående prosjekter ifm skoleskyss:

1. Strategisk prosjekt for å se på kostnadsdrivere, nedlegging av skoleskyss o.l. som påvirker kostnaden til skoleskyss
2. Kvalitetsarbeidet innen kollektiv: prosedyrer og fullstendig prosessbeskrivelse, med alt som skal til for ha internkontroll og levere skoleskyss ihht regelverket
3. Kontroll av oppkjørte turer med taxi i forhold til planlagt i Skyssweb. Få på plass en modell for å sikre likebehandling og kvalitet. Mulighet for kostandsreduksjon?

KOLUMBUS

Grunnleggende å ha økonomien på plass. Avstemning av balansekonto. Har vi alt i balanse får «økonomi». Gode og dyktige medarbeidere som avstemmer balansen daglig. Dette skaper gode arbeidsvilkår og grønt lys av revisor.

REIS – NORDLAND – ikke tilstede

RUTER

Tidligere gule lys på revisjons
Sammenslåing av Ruter og datterselskapet Konsentra.

Regnskapsystemet, Agresso for å jobbe mer prosjektrettet i stedet for konto. Arbeidet med prosjekt på økonomidelen vår. Redusert andelen konto og bruker flere prosjekt. Automatisk dump i Excel. Hevet oss på økonomistyring.

- Månedlig rapportering i PowerBI. Automatisk fra Agresso inn i PowerBI.

SKYSS:

Vestland fylkeskommune vant prisen Visionary i 2021. Prisen har vært frontet internt i Skyss da det har vært gjort en utrolig innsats for å sikre høy kunnskap om klima, miljø og elektrifisering.

SNELANDIA

Arbeid med å oppbemanne, økonomisk kontroll samt gode rutiner for bl. annet indeksreguleringer.

TROMSFYLKESTRAFIKK:

Kvartalsvise driftsmøter med operatører – økonomiteamet er også representert sammen med Marked og IT. Stor overføringsverdi og samarbeid mellom oppdragsgiver og operatør.

VTFK:

VKT/FARTE: Fleksibel billett 30/30. På reisekort – mer bindende enn enkelt billetter. Godt tatt imot utenom Grenland som har lave priser på mnd kort. 15/30 lanseres forhåpentlig i august. Utenom rush.

- Skoleskyss: Anbudsrunder etter maksimalforskriften. Samordning av fylkene og vi fikk flere tilbydere i hvert fylke noe som kan

ØKT – ikke tilstede

15.06.2022 FAGBOLK 2. DET GRØNNE SKIFTET SKJÆRINGS-PUNKTET TEKNOLOGI-ØKONOMI

VELKOMMEN TIL POWER HOUSE – SKANSKA

v/Svein Nassvik, Skanska

- Nassvik ga en innføring i historikk samt info om det felles prosjektet med Tide og fylkeskommunen hvordan energiproduksjonen i bygget benyttes.

HVORDAN ENOVA ARBEIDER MED TRANSPORT OG KOLLEKTIVBRANSJEN – Se presentasjonen på Workplace

v/Rune Holmen, områdeleder sjøtransport Enova

- Klimapolitikken er i ferd med å virke

- Avtale KLD og Envoa gir tydelige føringer: Formål å bidra til å nå Norges klimaforpliktelse og bidra til omstillingen til laviutslippssamfunnet
- Enova aktivitet rettes mot:
  - o Senfase teknologiutvikling
  - o Tidlig markedsintroduksjon
- Ikke intervenne i velfungerende markeder
- Innenforrammene til statstøtte 18 mrd. NOK
- Enovas virkemidler må adresserer både grunnleggende markedssvik og opplevde barrierer for å utløse varige markedsendringer
- Enova skal ikke forstyrre konkurranse, anbudsprosesser må gå uten Enovas inngripen.
- Avvikling av støtte til infrastruktur for kommunale og fylkeskommunale transporttjenester fom 01.10.2021.
- Hva bringer fremtiden? Enova skal være med å støtte pionerene.
  - o Det vil stilles høyrere krav fra myndigheter og sluttbrukere til at tjenester og produkter skal være klimavennlige.

STATUS PÅ DET GRØNNE SKIFTET I RUTER – Se presentasjonen på Workplace

v/Steffen Wiger Brattøy, fagleder økonomi Ruter As

- **Når skjer det grønne skiftet?**
- Miljøambisjoner hele veien som har styrket seg for å følge opp Ruters mål og verdier.
- Fossilfri innen 2020
  - o Fossilfri flåte av transportmidler
- Fra fossilfri til utslippsfri innen 2028
  - o Elektrifisert og utslippsfri flåte av transportmidler
- Ruter modell og ny teknologi
  - o 40% av Ruters busser i oslo og 22% totalt vil være elektrifisert ila 2022.
  - o Realisering av utslippsfrie båter
- Utfordringer på veien
  - o Høre på eierne og utfordre markedet
  - o Innovasjon endrer raskt våre første antakelser
  - o Rammevilkår
- Ny og bedre normal

OVERGANG TIL NYTT RUTETILBUD HØSTEN 2019 – Se presentasjon på Workplace

v/Helene Heggheim, seksjonsleder mobilitetstilbud AtB

- Fra radiell til pendel
- Frekvens – høy

- Omstigning til rutenett

Byen har vokst og vil fortsette å vokse, nullvekstmålet ligger til grunn og kollektivtilbudet må bli et reelt alternativ til bilen. Det må bli enda mer attraktivt å bruke kollektivt.

- Endrede reisemåter: Alle måtte reise gjennom Midtbyen ved Metronettverket færre via Midtbyen. Høy kapasitet og frekvens, kortere reisetid i nettverk, dekker flere reisebehov
- Metrobus: Politisk beslutning. Samarbeidsprosjekt: Trøndelag fk, Trondheim kommune, SSV, NSB, verneombud i operatørselskapene mfl. Reisesrømsanalyser. Prosjektrapport behandlet i 2016.
- 2019:
  - o Åpen billettering, AtBMobilett
  - o 300 nye busser, 58 metrobusser (150 personer) 35 elbusser. Mer fokus på trygghet og sikkerhet.
  - o Drivstoff:
    - Biogass
    - Elektrisitet
    - HVO Nå: Konvensjonell diesel
    - Diesel hybrid
  - o Erfaringer
    - Reduksjon i KTI – men stor oppgang senere. Kundetilfredsheten i Trondheimsområder er totalt god, men varierer noe.
    - Høyere snikprosent – stor utfordring også i pandemien
    - For dårlige korrespondanser og avvikling av tilbudet i Melhus
    - Utfordringer med materiell, åpning og lukking av dør, manglende info i skiltkasser, manglende tilgang til strøm, opplæring av operatører og sjåfører ift systemer.
  - o Veien videre på kort sikt.
    - Mobilitetsplaner – tilpasse mobilitet til kundenes behov
    - Barrierer for å reise kollektivt: Reisetid, bussbytte, enklere med bil, tilbudet i område, dyrt
    - Motivasjon for å reise kollektivt: Slipper å tenke på parkering,
    - Hva skal til for å la bilen stå: Antall avganger
    - Bydelsanalyser: Analyse av mobilitetstilbud og – behov per bydel
  - o Lang sikt:
    - Videreutvikle BRT systemet.
    - Utforske kombinasjonen av tre ladeteknologier
    - Nytt anbud 2029

EVENTUELT:

- **Introduksjonskurs 14.-15. september 2022 for alle som er nye i bransjen eller som trenger faglig påfyll.** [Introduksjonskurs - kollektivtrafikk.no](https://www.kollektivtrafikk.no)

- **Kollektivkonferansen arrangeres fysisk 10. november 2022.** Hold av dagen! [Kollektivkonferansen 2022 - kollektivtrafikk.no](https://www.kollektivtrafikk.no/2022-kollektivtrafikk.no)

VELKOMMEN TIL NESTE MØTE I MARKEDSFORUM 1. SEPTEMBER DIGITALT PÅ TEAMS!